بررسی‌ها نشان می‌دهد

- ٪۵۲ سوءرفتار روانی و کلامی
- ٪۳۷٫۸ آزار فیزیکی
- ٪۶٫۴ آزار جنسی ثبت شده است.
- ٪۲۲ همچنین علت مراجعه ۲۲ درصد زنان به پزشکی قانونی، همسرآزاری بوده است.
- زنان رده سنی ۲۰ تا ۳۵ سال بیشترین قشر آسیب دیده در جامعه هستند.

شاغل بودن زن و افزایش درآمد خانواده در میزان کاهش خشونت مؤثر بوده و میزان سوءرفتار در بین خانواده‌هایی با میزان تحصیلات پایین، بیشتر است. بیشتر زنانی که به دلیل همسرآزاری به پزشکی‌قانونی مراجعه کرده‌اند، دارای تحصیلات ابتدایی هستند.

در استان‌های زنجان و یزد که جزو استان‌های دارای بیشترین همسرآزاری هستند، در بین هر صد هزار نفر در مورد ۱۱۵/۸ تا ۱۴۸/۸ نفر همسرآزاری رخ داده است یا در سیستان و بلوچستان و هرمزگان که جزو استان‌های دارای کمترین آمار ثبت شده در همسرآزاری هستند، ۱۶/۹ تا ۳۴/۹ نفر همسرآزاری گزارش شده است.

گزارش مفصل پزشکی‌قانونی درباره سوءرفتار علیه زنان

٪۲۶
طبق آمار به دست آمده میزان آزار خانگی در سال ۱۳۹۸ نسبت به سال ۱۳۹۷، ۲۶ درصد افزایش داشته است.

٪۱۴
در سال ۹۵ تعداد همسرآزاری حدود ۱۴ درصد بوده که این معضل حدود ۳/۲ درصد نسبت به سال ۹۴ افزایش داشته است.

خدمات اورژانس اجتماعی

۱۲۳

مرکز اورژانس اجتماعی شبانه‌روزی فعال است و خدمت‌رسانی می‌کند. به‌دلیل عدم‌اطلاع کافی شهروندان از خدمات اورژانس اجتماعی، اغلب افراد آسیب‌دیده هنگام بحران با سامانه ۱۱۰ تماس می‌گیرند. بد نیست بدانید شماره‌های ۱۴۸۰ صدای مشاور، ۹۶۲۸۰ خط ملی اعتیاد، ۱۲۹ مشاوران حقوقی در کنار سایر شماره‌های اضطراری به مردم پیشنهاد می‌شود.

افزایش خشونت علیه زنان از جنس اروپایی

اتحادیه اروپا نسبت به افزایش آمار خشونت مبتنی بر جنسیت از سال ۲۰۲۱ به بعد ابراز نگرانی کرده است

حامد فوقانی | آمارهایی که اتحادیه اروپا و آژانس پلیس این اتحادیه (یوروپل) ارائه کرده‌اند نشان می‌دهد که میزان خشونت علیه زنان از سال ۲۰۲۱ به طرز خیره‌کننده‌ای رو به افزایش گذاشته است. این آمار از سال ۲۰۰۸ به بعد دائم گردآوری و تحلیل شده تا اتحادیه اروپا را برای کاهش میزان خشونت علیه زنان به تکاپو بیندازند. در این میان، نکته‌ای که بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته اینکه روند رو به افزایش خشونت‌ها سبب شده تا کانون بسیاری از خانواده‌ها به‌ویژه در اروپای مرکزی از هم بپاشد و قتل‌های گسترده‌ای در این ارتباط رقم بخورد. اتحادیه اروپا در همین راستا تصمیم گرفته تا بودجه‌ای هنگفت را برای مطالعات علت افزایش میزان خشونت علیه زنان و عملیات‌های لازم برای کاهش این معضل، درنظر بگیرد. این در حالی است که برخی از کشورها برای آنکه وجهه بین‌المللی آنها از مناظر مختلف سیاسی، گردشگری، اقتصادی و... تحت‌تأثیر قرار نگیرد، آمارهای دقیق خشونت مبتنی بر جنسیت را به دفتر مطالعات اتحادیه اروپا اعلام نمی‌کنند. با وجود این، فرانسه، ایتالیا، اسلوونی و چند کشور دیگر، وضعیت‌شان نگران‌کننده گزارش شده است و مرور آماری که در این ارتباط منتشر شده، واقعیت را بهتر منعکس می‌کند.

۴۰٪ از زنان آلمانی، سوءاستفاده فیزیکی را تجربه کرده‌اند.

۴ کشور یونان، اسلوونی، آلمان و ایتالیا شاهد افزایش قابل توجهی در زن‌کشی هستند.

یک‌زن هر سه روز یک بار در آلمان قربانی خشونت‌های زناشویی می‌شود.

یک‌زن از هر ۳ زن در اتحادیه اروپا خشونت و آزار جدی را تجربه کرده است. از هر دو نفر آنها نیز یک نفر آزار جنسی را تجربه کرده است.

از هر ۲۰ زن تنها یک نفر گزارش داده که مورد تجاوز جنسی قرار گرفته است.

۷۱۰۰۰ پرونده از نوع خشونت علیه زنان سالانه در فرانسه به ثبت می‌رسد.

خشونت آنلاین علیه زنان نیز در حال افزایش است و از هر دو زن جوان، یک نفر خشونت سایبری مبتنی بر جنسیت را تجربه کرده است.

یک سوم زنان اتحادیه اروپا که با آزار جنسی مواجه شده‌اند، آن را در محل کار تجربه کرده‌اند.

۳۰٫۵ میلیون یورو بودجه پیش‌بینی شده اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۲ برای پروژه‌های پیشگیری و مبارزه با خشونت علیه زنان بوده است.

تاکنون تنها ۲ کشور در اروپا، یعنی قبرس و مالت، تصمیم گرفته‌اند که زن‌کشی باید در نوع خود جرم شناخته شود و برای قاتلان سنگین‌ترین مجازات لحاظ شود.

یونان با افزایش ٪۱۸۷٫۵ از ۸ واقعه در سال ۲۰۲۰ به ۲۳ واقعه ثبت شده در سال ۲۰۲۱، بیشترین افزایش را در زن‌کشی در سال ۲۰۲۱ داشته است.

۲۴٪ رشد تعداد شکایت‌های مرتبط با خشونت‌های جنسی علیه زنان بوده که وزارت کشور فرانسه برای سال ۲۰۲۱ اعلام کرد.

بالای ۱۵ سال از هر ۳ زن ساکن در اروپا با سن ۱۵ سال به بالا، یک نفر خشونت فیزیکی یا جنسی را تجربه کرده است.

۳٫۹ نفر از هر یک میلیون زن اروپایی در سال ۲۰۲۱ میلادی قربانی قتل عمدی توسط اعضای خانواده یا شرکای صمیمی شده‌اند؛ درحالی‌که این آمار برای قربانیان مرد ۱٫۸ در هر یک میلیون مرد بوده است.

منابع: سرویس تحقیقات پارلمان اروپا در نوامبر ۲۰۲۲ - کنوانسیون پیشگیری و مبارزه با خشونت علیه زنان و خشونت خانگی شورای اروپا و کمیسیون قوانین اتحادیه اروپا

یادداشت

دکتر مهدیه شادمانی
دکتری روابط بین‌الملل

پایان خون‌بس

می‌توان گفت لایحه مذکور ظرفیت آن را دارد که در عرصه بین‌الملل دستاوردهای مثبتی برای پیشبرد مسائل زنان داشته باشد، نکته قابل تاملی که برمبنای مبانی فقهی و نگاه واقع‌گرایانه به مسائل باید متذکر شوم این است که کشورهای اسلامی از دهه ۷۰ به بعد درگیر نوعی فمینیسم دولتی شدند، فرهنگ غربی در جوامع اسلامی رسوخ کرد و ماحصل پیامدهایی است که به چشم می‌بینیم. در لایحه از تقای امنیت بانوان، پایه الگوی غربی حقوق زنان تعریف و بازاصلاح شد. از آنجا که این لایحه براساس موازین شرعی و اسلامی تنظیم شده می‌تواند به‌عنوان یک الگوی جدید از حقوق زنان دفاع کند. نکته حائز اهمیت دیگر اینکه در شکل‌گیری لایحه از افراد توانمند در حوزه کیفری و روانشناسی و استادان حوزه علمیه کمک گرفته شده است.

لایحه از تقای امنیت بانوان به تکریم زنان در جامعه می‌پردازد و نوآوری قضایی پیشگیرانه‌ای دارد. از این رو الگو و سندی محکم در جامعه محسوب می‌شود. در نوآوری حوزه قضایی مواردی داریم که جرم‌انگاری می‌کند. مثلا مسئله اجبار به ازدواج یا طلاق توسط ولی یا قیم یا مجازات زوجی که علم به ازدواج اجباری زن یا خود دارد. نه تنها در کشورمان بلکه در کشورهایی چون افغانستان، پاکستان و عراق و حتی ترکیه شاهد ازدواج اجباری و شاهد آیین خون بس هستیم؛ معضلی که تاکنون منع قانونی برای مقابله با آن تعریف نشده بود. حالا می‌توان اطمینان خاطر داد که دیگر کشورهای همسایه هم از این لایحه بهره‌مند شوند.

این سند راهبردی، جایگاه زنان در جامعه را به تصویر می‌کشد آن هم در شرایطی که دشمن با فتنه‌انگیزی سعی دارد جایگاه زن در ایران را فرودست و تحقیر شده نشان دهد. اگر امروز جمهوری اسلامی از کمیسیون مقام زن لغو عضویت می‌شود به شیطنت دشمن برمی‌گردد. اما بخش عمده‌ای از این سیاه‌نمایی مربوط به عدم‌داشتن یک سند جامع برای زنان می‌شود؛ سندی که می‌توانستیم در اجلاسی با افتخار درباره‌اش تبلیغ کنیم. طبق بررسی‌های صورت‌گرفته زنان بعد از پیروزی انقلاب از حقوق زیادی برخوردار شدند اما چون لایحه یا سندی در این باره نداشتیم آنطور که باید به آن نپرداخته‌ایم. زنان ما بعد از انقلاب حقوق بسیاری برایشان درنظر گرفته شده اما ما نتوانستیم به‌عنوان یک لایحه محکم در جامعه جهانی این حقوق را نشان دهیم. بنابراین قطعا می‌تواند این سند محکمی باشد. لغو عضویت جمهوری اسلامی براساس فتنه دشمنان اسلام بوده است.

مسئله مهم دیگری که می‌توان متذکر شد، نقطه قوت این لایحه در عرصه بین‌الملل است. در تبصره این لایحه تأکید شده که باید مبتنی بر مبانی قانون اساسی باشد که استحکام خانواده را در بر داشته باشد. این به نوعی می‌تواند برتری قانون ما در برابر قوانین غربی باشد، چون اساس همه کنوانسیون‌های بین‌المللی در پی تضعیف فرهنگ‌های بومی و قوانین داخلی هستند. مسئله دیگر اینکه لایحه براساس عدالت تنظیم شده و نه تنها به حق و حقوق زنان ایرانی و مسلمان توجه دارد بلکه زنان غیرمسلمان دیگر کشورها را هم مورد حمایت قرار می‌دهد.

یادداشت

زهرا آبیار - دکتری دین پژوهی

زن ریحانه است

شاید سال‌ها بود که در همه جا از جایگاه والای زن در اسلام و جمهوری اسلامی سخن‌ها شنیده می‌شد. در کلاس‌های درس و دانشگاه به‌خود و دیگر دانشجویانم این جملات را می‌قبولاندم که «زن ریحانه است» یا «مادرها مایه انتقال عناصر هویت ملی‌اند»؛ اما هر از گاهی از گوشه و کنار ایران خبرهایی از خشونت و ظلم به زنان درون و بیرون از خانواده، چنان منزجرم می‌کرد که «وای اسلامم آرزوست» در حمایت از زنانی که مورد ظلم قرار گرفته‌اند، تمام دغدغه وجودی‌ام می‌شد. تا اینکه بعد از ۱۲ سال پس از تأکید مقام معظم رهبری بر «خلاهای قانونی، عادتی و سنتی عجیب» در مورد زنان، جمهوری اسلامی قدمی پیش گذاشت تا در روش حمایت از زنان و مادران خود بازنگری کند و به مصداق «عاشروهن بالمعروف» نیز نظری افکند. چرا که «در همین جامعه مادرون بعضی خانواده‌ها، از سوی مرد، به زن‌ها ظلم می‌شود» راه چاره را تنها در «وضع قوانین محکم» باید دید تا هیچ مردی فکر ظلم کردن به زنان را نکند.

اگر چه قتل‌های ناموسی چون «رومینا و مینا»ها را دیدیم و شاید به‌خودمان بگوییم چقدر دیر، ولی باز هم جای بسی شکر دارد که «طرح صیانت، کرامت و تأمین امنیت بانوان در برابر خشونت» به سطح جامعه نخبگانی رسید تا بتواند هویت اسلامی زنان را بازنگری کند.

مسئله باسخ به معضلات رفتاری مردانی است که یا نمی‌دانند و سوء‌رفتار می‌کنند یا نمی‌توانند یا نمی‌خواهند از سوء‌رفتار خود دست بردارند. در مورد آنان که نمی‌دانند، باید آموزش داد و در مورد آنان که نمی‌توانند، مهارت‌ها را افزایش داد. ولی برای آنان که نمی‌خواهند معاشرت نیکو با زنان داشته باشند، مجازات کیفری را باید درنظر گرفت. هرچند لایحه مذکور موافقان و مخالفانی دارد، ولی گذری بر بندهای حقوقی این طرح، بذر امیدی برای آن دسته از زنانی است که به طرق مختلف خشونت را تجربه کرده‌اند. زمانی که خانواده دچار کژکارکردی شود و «آسیب‌رسان» به زن تلقی شود، وضع قوانین کیفری، زنان را مورد حمایت قرار می‌دهد. روایت زنانی که از مردان خود ظلم دیده‌اند و به سرنوشت «رومینا»ها دچار نشده‌اند و مردانی که مجازاتی ندیده‌اند کم نیست. شاید این سرنوشت بسیاری از دختران جوانی است که به بهانه آداب قومیتی و گاه «کهن الگو»ها قربانی شده‌اند. گاه مرد با نظر به جایگاه ریاستی خود در خانواده، بدون ادله محکم عملکردش مصداقی از ظلم به زن است؛ به‌عنوان مثال آنجا که برای خروج زن از کشور در امور ضروری (مانند سفر مطالعاتی در مورد استاد زن، سفر ورزشی در مورد زن ورزشکار، سفر درمانی و...) شاهد مخالفت غیر موجه مرد هستیم. یا به کرات شاهد اذیت و سلب حقوق زن در محیط خانواده (چون بیرون کردن زن از خانه توسط مرد) هستیم و در این زمینه تصوری هم برای مجازات شدن مرد در این سوء رفتار، بعید می‌نمود. گاه این خشونت و ظلم به زنان در بیرون از محیط خانواده رخ می‌دهد. به‌عنوان مثال کم نبوده از این دست خبرها که زنی در فرایند حل مشکلات خانوادگی خود به مشاور و وکیل مراجعه کرده و به جای حل مشکل، معضلی دیگر یافته، در دام وعده‌ای عاشقانه، قید حل مشکل و ترمیم خانواده خود را زده است.